

سرودهای بے تکرار

خاطرات شاعران
انقلابی کردستان

شیلان اوپهنگی

انتشارات سوره مهر (وابسته به حوزه هنری)

دفتر فرهنگ و مطالعات پایداری مراکز استانی / استان کردستان

سرودهای بی تکرار خاطرات شاعران انقلابی کردستان

نویسنده: ویدنگی

مراجعه: خاتمی

چاپ اول: زمستان ۱۳۸۵

شماره: ۱۲۵۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳-۲۳۰۳۰۴

سرشناسه: اوپن، شیلان، ۱۳۸۵
عنوان و نام پدیدآور: سرودهای بی تکرار / خاطرات شاعران انقلابی
کردستان / شیلان اوپننگی
مشخصات نشر: تهران: شرکت انتشارات سوره مهر، ۱۳۸۵
مشخصات ظاهری: ۳۱۲ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳-۲۳۰۳۰۴

وضعیت فهرست نویسی: فیا
عنوان دیگر: خاطرات شاعران انقلابی کردستان
موضوع: شاعران ایرانی -- قرن ۱۴ -- مجموعه‌ها
موضوع: Poets, Iranian -- Kurdistan -- 20th century -- Diaries
موضوع: شعر انقلابی کردی -- قرن ۱۴ -- مجموعه‌ها
موضوع: Revolutionary poetry, Kurdish -- 20th century -- Collections

شناسه افزوده: شرکت انتشارات سوره مهر

ردیابی: PIR8552

رده بندی دیویی: ۸۵۱/۰۰۹

شماره کتاب شناسی ملی: ۵۱۲۶۹۶۴

نشانی: تهران، خیابان حافظ، خیابان رشت، پلاک ۲۳
صندوق پستی: ۱۱۴۴-۱۵۸۱۵ تلفن: ۶۱۹۴۴
سامانه پیامک: ۳۰۰۵۳۱۹ فکس: ۶۶۴۶۹۹۵۱
تلفن مرکز پخش: (پنج خط) ۶۶۴۶۰۹۹۳
www.soremehr.ir

بالاسکن
بارکددر
نظرسنجی
این کتاب
شرکت
نماید.

نقل و چاپ نوشته‌ها منوط به اجازه رسمی از ناشر است.

فهرست

۷	یادداشت مؤلف
۱۱	درآمدی بر شعرپایداری کردستان
۲۰	جریا: سنجشی شعرانقلاب کردستان
۲۱	عرفیت: ظرافت‌های شعرپایداری کردستان
۲۳	زینت‌های شعرپایداری کردستان
۲۵	جایگاه شعر کردستان، انقلاب اسلامی
۲۷	فصل اول: خاطرات شاعران پایداری کردستان
۲۹	اکرم بهرامچی
۵۳	طاهره تختی (نسیم)
۶۳	بهرروز خیریه
۶۹	منصور دولتی
۸۵	محمد رحیمی رضوان
۱۱۷	سالارشریعتی
۱۳۱	مهدی صفی‌یاری
۱۳۹	علی احسان فریدونی
۱۵۷	علی اصغر فریدونی
۲۱۵	مسعود مطهری
۲۲۹	ابوالقاسم معمار

منصور ملاولی ۲۶۷

عمر صالحی صاحب ۲۷۵

فصل دوم: جستاری مختصر بر زندگانی شاعران مرحوم انقلابی کردستان ۲۷۹

شاهرخ اورامی ۲۸۱

شیخ حسینعلی رحمانی گروسی ۲۸۵

سید ابراهیم ستوده ۲۹۱

دلشن کردستانی ۲۹۷

شیخ علی اکبر کوماسیان ۳۰۱

عبدالغفار رور ستگان «نازک بین» ۳۰۵

منابع و مآخذ ۳۰۹

یادداشت مؤلف

کردستان را از دیرباز به عنوان سرزمین فرهنگ و هنرمی‌شناسند. دیاری که مردان و زنان هنرمندی در آن زیسته و بر غنای فرهنگی ایران زمین افزوده‌اند. سخن از شعراست و انقلاب؛ بدون شک شعرا از اصیل‌ترین و ناب‌ترین جنبه‌های هر فرهنگی قلمداد می‌شود و کردستان دیار شاعران بی‌نظیری چون گل‌سر کردستانی، عبدالرحمن شرفکندی متخلص به ماموستا هزار، محمد امیر شیخ‌الاسلامی متخلص به ماموستا هیم، سید محمد بالخی متخلص به جری و ... بوده است که به قدر کافی معرف و گویای جامعه فرهنگی کردستان بوده و هستند. زندگی و زیستگاه کردها با ادبیات و بالاخص شعر عجیب است؛ حضور شعر در روستاها به هنگام دوشیدن شیرگوسفندان، قالی بافتن، لالایی‌ها، دلنواز مادران برای نوزادان یا ترانه‌های بی‌نظیر و خوش آوای کردی در مراسمات شادی و عزادار گواه این ادعاست. وقوع انقلاب اسلامی در ایران با ثبات زیادی در تاریخ جهان همراه بود. خطه کردستان به عنوان یک نقطه کنونی و جدت‌بخش ایران، همواره در تأثیر و تأثر متقابل با انقلاب ۵۷ قرار داشته است. شاعران انقلابی کردستان چون پیشینیان خود در زمینه شعر اعتراضی (علیه ظلم و جور) ندای حمایت از مظلوم سردادند و در دفاع از مظلوم برآمدند و به استقبال انقلاب رفتند. در کردستان ضرب آهنگ انقلاب با صدای لالایی‌های مادران و نی‌نوازی‌های پدران در میانه کوه‌های زاگرس طنین‌انداز شد. شاعران پیشکسوت این خطه اشعار و آوازهای انقلاب و

پایداری را با باوری درونی و ایمانی کامل سرودند و در گوش زمان به پژواک درآوردند. راه آنان سرشار از شوق و امید برای فردایی بهتر بود. تحول برآمده از انقلاب را به بند کلمات، ردیف و قافیه شعر کشیدند و الگویی گشتند برای شاعران جوان. به راستی که هنرمندان کردستان فرزندان زمان خویش بودند. جوانه‌های رسته در عرصه شعرانقلاب و پایداری، ریشه در زمین شاعران پیشکسوت قوی داشتند و با شوقی مضاعف واژه‌ها را به رقص درآوردند. شاعران نسل سوم علم نیز میراث شاعرانی را به دوش گرفتند که بیست و هشت سال در گم‌نامی دم فرو بستند و نگاه از این جهان برگرفتند.

یکی از ویژگی‌های شاعران کرد آنست که از کودکی به شعر سرودن پرداخته‌اند؛ این ناشی از روح لطیف حاکم بر مناطق روستایی و خوش آب و هواست. مناطق کردنشین طبع مردم را لطیف کرده است. فرهنگ حاکم بر زندگی افراد آنان را انسان‌دوستانه، فرهیخته و خوش طبع بار آورده است. زنان کرد نیز به شعر سرودن پرداخته و موفق بوده‌اند. روح حماسه در اشعار زنان کرد نیز جریان دارد. باران کرد، برفان کرد و سختی صخره‌های مناطق کردنشین را با هم دارند و طبعشان چو آبشارهای محلی‌شان رنگارنگ و شاد است. دیگر آنکه از گفته‌های شاعران پنین برمی‌آید که فضای مدرسه و خانواده هر یک به سهم خود در پرراندن ذوق شعری دخالت داشته است. معلمان، پدران و مادران به تشویق فرزندان پرداخته‌اند و از آنان شاعران میهنی ساخته‌اند؛ و در نهایت فضای جنگ و انقلاب نیز به شدت در روحیه و شعر شاعران کردستان مؤثر بوده است. شاعران جوان و جوان به نوعی و شاعران میان سال و کهنسال به گونه‌ای دیگر از فضای جبهه و جنگ و انقلاب و اغتشاشات منطقه‌ای و محلی تأثیر پذیرفته‌اند. آنان در قالب‌های مختلف و متنوع به مضامین متعدد عرفانی، سیاسی، اجتماعی و حماسی پرداخته‌اند.

در این پروژه درصدد برآمدیم تا با شناسایی و معرفی زاد و زیست ۲۵ تن از شاعران عرصه ادب پایداری، حضور و نقش آنان در ساخت ساحت

فرهنگی کشور را برای تاریخ یادآور باشم. اما تقدیر به گونه‌ای دیگر رقم خورد؛ چراکه در فرآیند زمان بر تحقیق (حدود یک سال و نیم) برخی از ایشان رخ در نقاب خاک کشیدند و بعضی نیز امکان و توان مصاحبه نیافتند. در منزل آخرتها توانستم بر خوان سخن، خاطره و شاعرانه‌های دوازده شاعر بنشینم؛ خوانی گسترده در شهرهای سمنان، بیجار، قروه، سقز و تهران؛ در فضایی کاملاً گرم و صمیمی. ماحصل مصاحبه که قریب پنجاه ساعت گفت‌وگو با این هنرمندان بود را تحت عنوان خاطرات شاعران انقلابی کردستان پیاده‌سازی، ویرایش و بدون کوچک‌ترین دخل و تصرفی در گفته‌های آنان در حد توان تنظیم کردم تا شرط امانت‌داری را به جای آورم. همچنین در بخش دیگری از کتاب از هر شاعر، یک شعر و بعضاً دو شعر را انتخاب کردم و برای معرفی به مخاطبان با قلم و کلام این هنرمندان گنجاندیم. در بخش رمان، دقیق‌ترین سرایش اشعار برای نگارنده این سطور از اهمیت بسزایی برخوردار بود، اما اغلب شاعران به یاد نداشته و یا به تقریب می‌دانستند. شاره‌ها و مسامحه در این پروژه مصاحبه فردی و با هدف حفظ میراث فرهنگی کردستان در جبهه شعرپایداری است. در تدوین مصاحبه‌های فردی که حاصل گفت‌وگو درباره زندگی یک نفر است؛ ترتیب تدوین بر اساس شغل، جایگاه و سیاست‌ها، سلیقه تدوینگر و نقاط قوت مصاحبه متفاوت می‌باشد که در این کتاب سعی در نگر بر این بوده است تا شیوه‌ای یکدست را بر اساس سیر تکاملی زندگی از ابتدای زمان مصاحبه پیش بگیرد و ره‌یافت کار را در هیئت زندگی‌نامه خردمند شاعران پایداری کردستان ارائه دهد. در آغازین صفحات کتاب پس از یادداشت مؤلف بخشی با عنوان «درآمدی بر شعرپایداری کردستان» گنجانده شده است که حاصل مطالعه، تحقیق و تفحص در باب شعرپایداری کردستان است. گفتنی است این بخش برخلاف تعداد اندک صفحات آن به قدر و اندازه مصاحبه با شاعران و پیاده‌سازی و تدوین آن به‌ویژه از این نظر که تا کنون کسی اقدام به چنین کاری به خصوص در باب شعر نکرده بود؛